

DÜNYADA SİGARA YASAĞI İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

Kamuya açık alanlarda sigara içilmesinin yasaklanması uygulaması hızla tüm dünyada yayılmaktadır. Bu gelişmeler doğrultusunda bazı ülkelerdeki sigara yasağı uygulamalarına ilişkin derlenen bilgiler aşağıdaki şekildedir.

İRLANDA

İrlanda 2004 yılında publar, restoranlar ve kapalı iş yerlerinde sigara içilmesini yasaklamıştır. Hükümet, bu mekanlarda sigara içerken yakalanan kişilere 3 bin euro para cezası verilmesini kararlaştırmıştır.

FRANSA

2 Şubat 2007'de Fransa'da resmi dairelerde, dükkan ve işyerleri ile diğer kamu alanlarında sigara içme yasağı getirilmiş olup; 2 Ocak 2008 itibariyle ise Fransa'da ülke çapında otel, lokanta, bar ve kafelerde sigara içmek resmen yasaklanmıştır.

İNGİLTERE

2 Temmuz 2007 itibariyle, İngiltere'de restoran ve bar gibi kamuya açık yerlerde, iş yerlerinde ve hatta bina kapılarının önündeki sundurmaların ya da stadyumlardaki kapalı tribünlerin altında sigara içmek yasak hale getirilmiştir.

İngiliz hükümeti, daha önce Kuzey İrlanda, İskoçya ve Galler'de bölgesel yönetimlerin kararlarıyla uygulanmaya başlanan yasakla vatandaşları pasif içiciliğin zararlarından korumayı amaçlamıştır.

Yerel yönetimler, yasak yerlerde sigara içenlere 50 sterlinden başlayan ve ödenmemesi halinde 200 sterline kadar çıkan cezalar uygulamaktadır.

Yasağın delinmesine göz yuman iş yerleri içinse 2500 sterlin para cezası uygulanmaktadır.

İngiltere'de her yıl 600 kişinin pasif içicilik nedeniyle yaşamını yitirdiği tahmin edilmektedir.

İTALYA

İtalya dünyada ulusal düzeyde sigara yasağını uygulayan 4. ülke olmuştur. 10 Ocak 2005 tarihinden itibaren halka açık tüm kapalı alanlarda, bar, kafe, restoran ve diskolar dahil, sigara içmek yasaklanmıştır. Ancak, sigara içilen özel odalara izin verilmektedir. Bu alanlarda yemek servis edilebilmektedir ancak, katı kurallara tabidir; yüksek hava değişimi oranları ile özel olarak havalandırılmalıdırlar, bu odalardaki hava basıncı etraflarındaki odalardan her zaman daha düşük olmalıdır, sigara dumanının yayılmasını engellemek için otomatik kapılı olmalıdırlar, işletmenin toplam alanının en fazla %50'sini kaplayabilirler. Halka açık alanlardan sadece %1'i sigara içilen oda ayırmayı tercih etmektedir.

Bu restoran ve barların bazıları bir açıktan yararlanmaktadır. Açık alanda sigara içmek serbest olduğu için restoran ve barların dışarıdaki masalarında oturanlar sigara içebilmektedir, kışın da dışarıda bulunan masaların etrafı plastik malzeme ile kapatılarak kullanılmakta ve yasal olarak "açık alan" kabul edilmektedir, böylece buralarda sigara içmek serbesttir.

İtalya'da yasak oldukça benimsenmiştir ve halkın büyük çoğunluğu saygı göstermektedir.

HOLLANDA

16 yaşından küçüklere tütün satışı yasal değildir. Halka açık tüm binalar ve toplu taşıma araçlarında tütün tüketilmesi yasaklanmıştır. 1 Ocak 2004 itibarıyla her personel dumanlı alanda çalışma hakkına sahiptir. Tütün yasası, işverenleri çalışanlarına sigara dumanından etkilenmeyecekleri bir ortam yaratmaya zorunlu kılmaktadır.

1 Ocak 2008 tarihinde Amsterdam Schiphol Havaalanı Avrupa'da sigara yasağı uygulanan ilk havaalanı olmuştur. 1 Temmuz 2008 itibarıyla ise sigara yasağı tüm oteller, restoranlar, barlar ve kafelere uygulanmaktadır. Yiyecek-içecek servisi yapılmayan turizm ve eğlence merkezlerinde sigara içilen bölümlere izin verilmektedir.

Her türlü tütün reklam, tanıtım ve sponsorluğu yasaklanmıştır.

ÇEK CUMHURİYETİ

Halihazırda yürürlükte bulunan kanun, kurumlar, hastaneler, otobüs durakları ve diğer toplu servis duraklarında sigara içmeyi yasaklamakta, ancak restoran, bar ve kulüplere yasak getirmemektedir. Restoranlar sigara içmeyenler için bir oda ayırmalıdır ancak, her restoranda bu uygulama yoktur ve denetimler çok sınırlıdır. Haziran 2009'da parlamento halka açık alanlarda sigara içmeyi düzenleyen bir kanun tasarısını onaylamıştır. Tek değişiklik sigara içilmesi serbest olan restoran ve barlar bir işaret asmalıdır.

Bu uygulama ile Çek Cumhuriyeti, bar ve restoranlarda sigara içilmesinin işletme sahibinin tercihine bırakıldığı az sayıda AB ülkesinden biri konumundadır.

AVUSTURYA

Avusturya belli alanlarda sigara içmeyi sınırlayan veya tamamen yasaklayan birçok kanun getirmiştir:

- Sigara içmek tüm ofislerde bazı istisnalar hariç yasaklanmıştır. İstisnai alanlar; barlar, diskolar, restoranlar, vb. Bir iş yerinde çalışanların hepsi kabul ederse sigara içmek serbest olabilir.
- Tüm trenlerde ve tren istasyonlarında sigara içmek, Almanya'da 2007'de çıkan kanunla Avusturya'da da yasaklanmıştır.
- Ocak 2009 itibarı ile yürürlüğe giren kanuna göre; 80 m²'den büyük tüm restoran, bar, disko ve publarda sigara içilen ve içilmeyen odalar bulundurmaları zorundadır. 50m²'den küçük yerlerde işletme sahibi sigara içilen veya içilmeyen bir işletme olmayı tercih edebilmektedir, 50-80 m² arası alanlarda ise bazı şartlara bağlı seçme hakkı mümkündür. Kanun 30 Haziran 2010 tarihine kadar geçiş dönemi tanımaktadır.
- Sigara içenlere 1.000 Euro'ya kadar, sigara yasağına uymayan işletme sahiplerine maksimum 10.000 Euro para cezası uygulanmaktadır.

YUNANİSTAN

Eski uygulama çok etkili olmadığından, yeni ve daha katı bir yasa çıkarılmıştır. 1 Temmuz 2009 tarihinden itibaren geçerli olan bu yasa, tütün ve tütün maddelerinin kullanımını iş yerlerinde, duraklarda, taksilerde, yolcu gemilerinde (trenler, otobüsler ve uçaklar zaten daha önceden yasaklanmıştır), restoranlar, gece kulüpleri ve benzeri kamuya açık bütün kapalı alanlarda yasaklamaktadır. Toplam alanı 70 metrekarenin altında olan küçük işletmelerde (eğlence yerleri), "sigara içilen bölüm" opsiyonu bulunmaktadır. Daha büyük işletmelerde özel havalandırma

sistemiyle kapalı ve ayrı sigara odaları oluşturulabilir. İşletmelerin % 30'luk bölümü (canlı müzik olan gece kulüplerinin %40'ı), ayrı bir havalandırma sistemi ve kapısıyla birlikte işletmenin geri kalanından kapıyla ayrılan sigara içilen alan olarak düzenlenebilmektedir.

İSPANYA

İspanya'da iş yerleri, hastaneler, kültür merkezleri ve toplu taşıtlarda sigara yasağı, 1 Ocak 2006 itibariyle yürürlüğe girmiştir. Yasa, 100 metrekareden geniş iş yerlerinde, kahvehane ve restoranlarda sigara içilen bölüm bulundurulmasına izin verse de, daha küçük mekanlarda "yasadışı" sigara tüketimi devam etmektedir.

İspanya'da yılda 50 bin kişinin sigara içmeye bağlı kalp ve damar hastalıklarından ötürü hayatını kaybettiği bilinmektedir.

HIRVATİSTAN

22 Kasım 2008 tarihinde Hırvatistan Parlamentosu'ndan geçen yasa ile hastaneler, klinikler, okullar, çocuk yuvalarında ve üniversiteler gibi kamu kuruluşlarında sigara içmek yasaklanmıştır. Söz konusu yasak sadece Hırvat hastanelerinin psikiyatri koşullarında geçerli değildir. Yasağa uyulmaması halinde 1.000 kunaya (140 euro) kadar para cezası uygulanmaktadır.

2009 Yılı Mayıs ayında sigara yasağının kapsamı biraz daha genişletilmiştir. Kamu'ya ait bütün kapalı alanlarda ve restoranlar, barlar ve kafeler de sigara içilmesi yasaklanmıştır. Sigara içme yasağı pasif içicilik tehlikesi düşünülerek stadyumlarda, arenalarda, açık hava tiyatrolarında, tramvay ve otobüs durakları gibi halka açık mekanlarda yasaklanmıştır. 10 Eylül 2009'da yerel medyanın bildirdiğine göre bazı bar ve kafelerde sigara içme yasağı biraz esnetilmiştir. 50m² ve üzeri kafe ve barlarda sigara içilmesine ilişkin kararın iş yeri sahibine bırakılmış olduğu bildirilmektedir.

MAKEDONYA

Restoran ve barlarda sigara içme yasağı 1 Ocak 2010 tarihinde yürürlüğü girecektir.

İSVİÇRE

İsviçre Federal Meclisi, 2008 yılında pasif içicilik tehlikesinin önüne geçilmesi için bir yasa çıkartmıştır. Söz konusu yasa halka açık mekanlarda ve birden fazla kişinin çalıştığı yerlerde sigara içmeyi yasaklamaktadır. Restoranlar ve barlarda ayrı havalandırma bulunan ayrı bölümlerde sigara içilmesine izin verilmektedir.

İsviçre Federal Konseyi, İsviçre Federal Meclisi tarafından çıkarılan söz konusu yasayı henüz onaylamamıştır. Bu çerçevede her Kanton kendi sigara içme yasasına sahiptir. Haziran 2009 itibariyle çoğu Kanton'da, halka açık mekanlarda, sigara yasağı uygulanmaktadır.

SİRBİSTAN

Sırbistan'da 2005 yılından beri hastaneler gibi bazı kamu kuruluşlarında sigara içme yasağı uygulanmaktadır. Ancak söz konusu yasak restoranlar, barlar ve internet kafelerde uygulanmamaktadır.

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Amerika Birleşik Devletleri'nde Kongre'nin bütün ülkeyi kapsayan bir sigara yasağı yasası bulunmamaktadır. Yerel hükümet ve federal yapılar kendi yasaları çerçevesinde düzenleme getirebilmektedirler. 2009 Aralık ayından itibaren 25 federal yapının, genel çalışma yerlerinde ve kamu alanlarında sigara yasağı getirmiş olması, 7 federal yapının bar, kumarhane gibi yetişkin yerleri dışında sigara yasağı koyması hedeflenmiştir. 6 federal yapı spesifik alanlarda sigara yasağı getirmiş, diğer yerlerde serbest bırakmıştır. 12 federal yapıda ise genel sigara yasağı yoktur ancak şehirlerin ya da bölgesel yönetimlerin değişik ölçülerde getirdiği yasaklar mevcuttur.

ARJANTİN

2006'da çıkarılan bir yasa ile Buenos Aires şehrinde 100 metrekaresinin üstünde (sigara içilebilecek alanlar yaratabilecek genişliğe sahip olan) alanlar dışındaki bütün kamu alanlarında (restoranlar ve barlar dahil) sigara içmek yasaklanmıştır. Yasa, ülke genelinde geçerli değildir ancak, diğer şehirlere yayılma eğilimindedir.

BREZİLYA

Ağustos 2009'da yürürlüğe giren bir yasa ile açık ve kapalı bütün kamu alanlarında sigara içmek yasaklanmıştır. (Restoranlar, barlar, kulüpler, alışveriş merkezleri, tiyatrolar, sinemalar, süpermarketler, devlet daireleri, okullar vs.)

ŞİLİ

Şili'de okullarda, hastanelerde, devlet dairelerinde, alışveriş merkezlerinde, süpermarketlerde, eczanelerde, metroda, otobüslerde ve diğer kapalı kamu alanlarında sigara içmek yasaktır. Üniversitelerde kapalı alanlarda sigara içmek yasak ancak, açık kısımlarda serbesttir. 100 metrekaresinden büyük olan restoranlarda tam donanımlı sigara içilmeyen alan oluşturulması şartıyla sigara içmek serbest bırakılabilmektedir. Daha küçük restoranlar ise sigarasız ya da sigaralı olmalı seçebilmektedir. Aynı durum kafe ve publar için de geçerlidir.

ÇİN

Şanghay Belediyesi, 2010 yılında düzenlenecek Shangay EXPO'su öncesi okullarda, hastanelerde, hava ve tren ulaşımında, sinema ve müzelerde, bankalarda ve bazı özel işyerlerinde sigara içme yasağı getirmeyi kararlaştırmıştır.

İSRAİL

İsrail parlamentosu, Kasım 2007'de kabul ettiği bir yasayla kamuya açık yerlerde sigara ve tütün ürünlerinin kullanımını yasaklamıştır. Yasanın çıkmasıyla İsrail'de lokantalar, kafeler ve barlara sigara yasağına ilişkin levhalar asılmıştır ve 18 yaşın altındakilere sigara satılmamaya başlanmıştır.

2008 Şubat ayında kabul edilen diğer bir yasa ise İsrail'de sigara yasağını genişleten yasa değişikliği olarak adlandırılmıştır. Buna göre, İsrail ordusuna ait tesislerde, cezaevlerinde ve güvenlikle ilgili diğer kuruluşlarda da sigara içilmesi yasaklanmıştır.

LİBYA

Libya'da hükümet, kamuya açık alanlarda sigara içilmesini 2009 yılında çıkarılan bir yasa ile yasaklamıştır.

Libya hükümeti, kamuya açık alanlarda sigara içilmesine ve tütün ürünlerinin reklamlarda yayınlanmasına da yasak getirmiştir.

Karara göre, ülkede 18 yaşın altındakilere sigara satışı yapılamayacaktır. Hükümet ayrıca, sigara şeklinde şeker, oyuncak, tişört baskısı gibi sigarayı özendirir nitelikte ürünlerin satışına da yasak getirmiştir.

Kaynaklar:

- Avrupa Toplum Sağlığı Enstitüsü (European Public Health Alliance-EPHA)
- BBC
- "Rauchverbot in Gastronomiebetrieben"
<http://www.wissenswertes.at/index.php?id=rauchverbot>
- Wikipedia

(Dünyada Sigara Yasağı İle İlgili Düzenlemeler raporu yukarıda yer alan kaynakların Türkçe çevirisi ve derlenmesi ile oluşturulmuştur.)